

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 P 237014 23 Rev
Banjaluka: 6.6.2023. godine

Vrhovni sud Republike srpske u vijeću sastavljenom od sudija Tanje Bundalo, predsjednica vijeća, Senada Tice i Davorke Delić, članovi vijeća, u pravnoj stvari tužioca G.G.1, B., kog zastupa advokat T.S., B., protiv tužene G.G.2., koju zastupa advokat A.Č., B., radi utvrđenja bračne tekovine, vrijednost spora 31.000,00 KM, odlučujući o reviziji i dopunu revizije tužene protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 237014 20 Gž od 6.12.2022. godine, na sjednici održanoj 6.6.2023. godine, donio je

RJEŠENJE

Revizija i dopuna revizije se odbacuju.

Odbija se zahtjev tužioca za naknadu troškova revizionog postupka u iznosu od 1.125,00 KM.

Objasnenje

Presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 237014 16 P od 23.12.2019. godine, usvojen je tužbeni zahtjev tužioca i utvrđeno da tužiocu, po osnovu sticanja u bračnoj zajednici, pripada:

1/2 dijela na dvoiposobnom stanu u B., ulica ..., površine 57 m², upisanog u Izvod iz knjige uloženih ugovora o otkupu stambenih zgrada i stanova, List broj 11712/4 k.o. B. 4, k.č. broj 286/0, p.l. broj 1210 k.o. B., četvrti sprat, stan broj 39;

1/2 dijela garaže upisane u p.l. broj 1373/3 k.o. B. 4, površine 19 m²,

1/2 dijela putničkog automobila marke D.S., registarske oznake ..., što je tužena dužna priznati i tužiocu predati tabularnu ispravu podobnu za prenos 1/2 dijela na dvoiposobnom stanu, 1/2 dijela garaže i trpiti da se tužilac uknjiži u zemljišnoknjižnim i katastarskim evidencijama na stanu sa 1/2 dijela i sa 1/2 dijela garaže upisane u p.l. broj 1373/3 k.o. B. 4, površine 19 m², u roku od 30 dana, što će u suprotnom zamijeniti prvostepena presuda.

Obavezana je tužena da tužiocu na ime naknade troškova postupka isplati iznos od 990,00 KM, u roku od 30 dana od pravosnažnosti presude.

Rješenjem Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 237014 16 P od 21.1.2022. godine, ispravljena je presuda prvostepenog suda broj 71 0 P 237014 16 P od 23.12.2019. godine u

stavu 2. izreke tako da umjesto „990,00 KM“ stoji iznos od „2.090,00 KM“, i u obrazloženju presude na strani 7 treći red odozdo umjesto „990,00 KM“ stoji iznos od „2.090,00 KM“.

Dopunskom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 237014 16 P od 31.8.2021. godine, odbijen je tužbeni zahtjev tužioca kojim traži da se utvrdi da mu, po osnovu sticanja u bračnoj zajednici, pripada 1/1 dijela garaže upisane u p.l. broj 1373/3 k.o. B. 4, površine 19 m² i 1/1 dijela putničkog automobila marke D.S., registarske oznake ..., što je tužena dužna priznati i tužiocu predati tabularnu ispravu podobnu za prenos 1/1 dijela garaže, odnosno trpiti da se tužilac uknjiži u katastarskim evidencijama sa 1/1 dijela garaže, upisane u p.l. broj 1373/3 k.o. B. 4, površine 19 m².

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 237014 20 Gž od 6.12.2022. godine, žalba tužene je djelimično usvojena i preinačena presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 237014 16 P od 23.12.2019. godine, ispravljena rješenjem Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 237014 16 P od 21.01.2022. godine, u dijelu odluke o troškovima postupka tako što je obavezana tužena da tužiocu naknadi troškove postupka u iznosu od 1.280,00 KM, umjesto iznosa od 2.090,00 KM, dok je u ostalom dijelu žalba odbijena i prvostepena presuda u dijelu kojim je usvojen tužbeni zahtjev tužioca u odnosu na stan, potvrđena.

Žalba tužioca je djelimično usvojena i dopunska presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 237014 16 P od 31.08.2021. godine preinačena, tako što je odbijen tužbeni zahtjev tužioca za utvrđenje sticanja prava svojine na garaži i putničkom automobilu preko 1/2 dijela, dok je u preostalom dijelu žalba odbijena.

Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora na žalbu u iznosu od 1.125,00 KM.

Obavezana je tužena da tužiocu na ime troškova sastava žalbe na dopunsku presudu isplati iznos od 562,00 KM u roku od 30 dana od dostavljanja prepisa presude, dok je zahtjev za naknadu troškova preko dosuđenog iznosa odbijen.

Tužena revizijom pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba postupka i zbog pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se pobijana odluka preinači „u skladu sa revizionim razlozima“ ili da se ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Advokat A.Č., kao punomoćnik tužene, predao je 25.4.2023. godine neposredno na pisarnu prvostepenog suda podnesak kojim se očituje na zastupanje tužene od strane Centra za besplatno pružanje pravne pomoći, njeno pravo da izjavi reviziju protiv pravosnažne sudske odluke, da bi odbacivanjem revizije tuženoj bilo uskraćeno pravo pristupa sudu i došlo do povrede odredbe člana 6. Evropske konvencije o osnovnim ljudskim pravima i slobodama. Sud ovaj podnesak cijeni kao dopunu revizije.

Tužilac u odgovoru predlaže da se revizija odbaci kao neblagovremena ili kao nedozvoljena, odnosno da se odbije, a tužena obaveže na naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora u iznosu od 1.125,00 KM.

Revizija nije dozvoljena.

Dopuna revizije nije blagovremena.

U toku postupka pred prvostepenim i drugostepenim sudom tužena je bila zastupana po Centru za pružanje besplatne pravne pomoći u B., a prema rješenju o odobravanju besplatne pravne pomoći broj ... od 10.5.2016. godine kojim je utvrđeno pravo na besplatnu pravnu pomoć do pravosnažnog okončanja postupka.

Drugostepena presuda je donesena 6.12.2022. godine i, prema dostavnici u spisu, dostavljena Centru za pružanje besplatne pravne pomoći 22.12.2022. godine.

Centar za pružanje besplatne pravne pomoći u Banjaluci je, prema kopiji dostavnice u spisu, tuženoj dostavio drugostepenu presudu 10.1.2023. godine.

Tužena je lično izjavila reviziju i neposredno je predala na pisarnu prvostepenog suda 8.2.2023. godine (ID 71-...).

Kada se prihvati da je tužena saznanje o postojanju drugostepene presude stekla danom uručjenja od strane Centra za besplatno pružanje pravne pomoći (10.1.2023. godine), saglasno odredbi člana 237. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP), blagovremena je revizija koju je 8.2.2023. godine lično izjavila jer je zadnji dan za podnošenje revizije isticao 9.2.2023. godine.

Međutim, revizija nije dozvoljena po članu 301. b ZPP.

Članom 301. b) stav 1. ZPP, propisano je da u postupku po reviziji stranku mora, kao punomoćnik, zastupati advokat, osim ako je sama stranka advokat, a izuzetno od ovog stava, stranka može sama izjaviti reviziju ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za stranku reviziju može izjaviti punomoćnik koji je, prema odredbama ovog ili drugog zakona, ovlašćen da zastupa stranku, a koji ima položen pravosudni ispit (stav 2.).

S obzirom da, prema stanju spisa, tužena nije diplomirani pravnik i nema položen pravosudni ispit što je uslov dozvoljenosti revizije, radi se o neotklonjivom procesnom nedostatku zbog kog se revizija ukazuje nedozvoljenom.

Revizija tužene u skladu sa odredbama ZPP nije dozvoljena, a vezano za ograničenja lica koja imaju pravo da izjave reviziju (član 301. b ZPP) i povredi prava pristupa sudu kao segmenta prava na pravično suđenje, izjasnio se i Ustavni sud Bosne i Hercegovine (AP-382/17 od 10.5.2017. godine, AP-4105/16 od 11.9.2018. godine) zauzimanjem stava „da zahtjevom za stručno zastupanje, zbog složenosti postupka, važnosti spora, vrijednosti spora, te efikasnosti suđenja pred najvišom entitetskom sudskom instancom, zapravo se štite prava stranaka za čiju je zaštitu neophodno stručno pravno znanje i iskustvo, čime se omogućava da se o pravima i obavezama stranaka odluči djelotvorno i u razumnom roku“.

Tužena je 25.4.2023. godine ovlastila advokata A.Č. za zastupanje u postupku pred Vrhovnim sudom Republike Srpske. Kao što je navedeno, podnesak advokata A.Č. od 25.4.2023. godine, ovaj sud je cijenio kao dopunu blagovremeno izjavljene revizije.

Tuženoj nije, kako punomoćnik navodi u podnesku, uskraćeno pravo na pravni lijek.

Tužena je lično izjavila reviziju čime joj je omogućen pristup sudu, pa nema povrede prava na pravično suđenje iako njena revizija, saglasno članu 301. b ZPP, nije dozvoljena.

Sud nije ovlašten da preispituje ustavnost odredbi Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći („Službeni glasnik RS“, broj 120/08, 89/13 i 63/14) na temelju koga je doneseno rješenje broj ... od 10.5.2016. godine, konkretno odredbu člana 12. stav 2. kojom je vremenski ograničeno pružanje pravne pomoći do pravosnažnog okončanja postupka, čime je isključena obaveza ili mogućnost pružanja besplatne pravne pomoći u postupku po vanrednim pravnim lijekovima.

Tužena je, u svakom slučaju, nakon prijema drugostepene presude imala period od 30 dana da angažuje advokata radi izjavljivanja revizije, jednako kao što je to učinila nakon više od dva mjeseca po izjavljivanju revizije.

Dopuna revizije koja je izjavljena van roka za reviziju uvijek se može prihvatiti ako se navodi iz dopune kreću u granicama osporavanja koje su postavljene u blagovremeno izjavljenoj reviziji i ukoliko se u dopuni ukazuje na one povrede na koje sud pazi po službenoj dužnosti (član 241. stav 1. ZPP), što u konkretnom, kada je u pitanju podnesak od 25.4.2023. godine, nije slučaj.

Dopuna revizije nije blagovremena jer se njome ne dopunjuju činjenični navodi istaknuti u blagovremeno podnesenoj reviziji (da je pravosnažna odluka donesena protivno odredbi člana 19. stav 2. Zakona o stambenim odnosima „Službeni list SRBiH“, broj 14/84, 12/87 i 36/89, te „Službeni glasnik RS“, broj 19/93, 12/99 i 31/99) u vezi sa odredbama člana 270. stav 5., 272. stav 1. i 273. stav 1. Porodičnog zakona „Službeni glasnik RS“, broj 54/02, 41/08 i 63/14), već se prvi put ističu revizioni razlozi i činjenice koje nisu bile iznesene u reviziji tužiteljice.

Ovakav stav je opšte prihvaćen u sudskoj praksi, a prihvaćen je i u odluci ovog suda broj 61 0 Ps 000937 14 Rev od 7.8.2014. godine i odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj AP-5421/14 od 15.6.2017. godine.

Zahtjev tužioca za naknadu troškova na ime sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.125,00 KM nije osnovan, jer taj odgovor nije bio od značaja za vođenje parnice (član 387. stav 1. ZPP), a pored toga, sadržajno predstavlja činjenice koje su već isticane tokom postupka i koje su nižestepeni sudovi imali u vidu prilikom odlučivanja, tako da nije bio od uticaja za odluku o reviziji.

Temeljem odredbe člana 247. stav 1. i 2. ZPP, u vezi sa odredbama člana 237. stav 1. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Predsjednica vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić